

G1000Sluis - Werkplaats 6 - Leefbaarheid

Toelichting

STERKE KERNEN !

Zet in op de leefbaarheid van dorps- en woonkernen

Samenvatting

Het toerisme rukt onverminderd op in de gemeente Sluis. Daarmee ook de bouw van grote appartementsgebouwen zoals aan de Belgische kust. Veelal zijn dit beleggingsobjecten van niet-ingezetenen.

Tegelijkertijd ontvolkt de streek. Naast de vergrijzing wordt dat proces grotendeels veroorzaakt door het vertrekken van jongeren naar elders.

Deze ontwikkeling leidt tot een terugloop van de voorzieningen. Dorpskernen klagen daarover. Ook klagen de dorpskernen steeds luider over de druk van het toerisme.

Als antwoord daarop willen wij dat de dorpskernen worden versterkt. Permanent wonen, leven en werken moet er worden gestimuleerd. Daarin zit ook een belang voor het toerisme zelf.

De gemeente Sluis grenst aan België. Zeer nabij liggen Belgische economische en culturele centra en belangrijke voorzieningen. Bij onze voorstellen zijn wij uitgegaan van dit gegeven.

Kernpunten:

- Versterk de lokale economie door samenwerking te zoeken Vlaanderen;
- Gebruik de voorzieningen in Vlaanderen;
- Beheers het toerisme;
- Behandel het probleem "ontvolking enerzijds en gelijktijdige groei van het toerisme anderzijds" niet alleen als eigen probleem maar ook als regionaal probleem.

De Verenigde Naties hebben 17 doelen geformuleerd voor mondiale uitdagingen: de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG'S) ¹. De SDG's zijn een wereldwijd erkend middel om het beleid gericht te houden op duurzame ontwikkeling. Vanuit de gemeente Sluis ontbreekt het echter aan een heldere (bestuurlijk gedragen) lijn als het gaat om het (verder) implementeren van SDG's. De gemeente geeft daarmee meer sturing aan het werken op basis van SDG's. Hoe ver de gemeente Sluis daarin wil en kan gaan is de vraag. Wij doen hierbij een eerste voorstel.

¹ Sustainable Development Goals

Toelichting

Het CBS hanteert een definitie van het begrip "Duurzaamheid". Deze luidt:

"Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoet komt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economisch, sociale en leefomgevingsbehoeften."

Voorbeelden zijn een schoon milieu, biodiversiteit in de natuur, een goed opgeleide en gezonde bevolking, goedwerkende sociale netwerken en maatschappelijk vertrouwen.

Van uit die definitie kozen wij voor het thema "**leefbaarheid**". Door dat te versterken willen wij de gemeente duurzamer maken. Hieronder de toelichting gevolgd door beslispunten.

De gemeente Sluis – de streek

Bezien vanuit de Randstad gaat het om een aantrekkelijke uithoek. Er wordt wel gezegd dat hoewel de streek in Europa ligt zij niet grenst aan Nederland. De ligging is in ieder geval bijzonder te noemen. Op toeristisch gebied heeft de streek veel te bieden. In recente jaren heeft het toerisme dan ook een sterke groei doorgemaakt. Tegelijkertijd krimpt de autochtone bevolking. Hier dreigt een "**gifpil**" als het om de leefbaarheid gaat.

Druk van het toerisme

Het toerisme is in hoofdzaak de kurk geworden waar de economie in de gemeente Sluis op drijft. Dit naast de niet onbelangrijke agrarische sector. Voor het overige is het gebied bijna economisch dood.

Het stadje Sluis is bekend om zijn kooptoeerisme. Cadzand-Bad is de belangrijkste toeristische badplaats in de streek. Dit was eens letterlijk een groen ogende badplaats. Maar de ongebreidelde groei van het aantal koopappartementen heeft het aanzicht drastisch veranderd. De plaats dreigt een voortzetting te worden van de verstedelijking aan de Belgische kust. Er wordt wel gesproken van "Knokke-Noord".

Die ontwikkeling wordt bepaald niet door iedereen in de streek toegejuicht. Het zorg er ook voor dat de lokale huizenprijzen worden opgestuwd. Mede hierdoor zijn lokale jongeren steeds minder in staat zich te huisvesten en trekken weg.

De achterblijvende lokale bevolking krijgt in toenemende mate te maken met de negatieve gevolgen van het toerisme. Dorpskernen hebben te maken met leegstand in de winter en overbevolking in de zomer door onbekende burens. Dit tast de leefbaarheid van de dorpskernen aan. Het lokale verzet tegen deze ontwikkeling is inmiddels een politieke factor van betekenis geworden.

Ontvolking

De streek heeft te maken met vergrijzing van de lokale bevolking.

Voor wat betreft de jongeren kent de streek op zich goede middelbare scholen. Het schort echter aan goede voortgezette opleidingen. Als gevolg daarvan trekken jongeren weg in noordelijke richting om daarna niet meer terug te komen. Dat versterkt de ontvolking zeer.

De lokale ontvolking heeft tot gevolg een teruglopend arbeidspotentieel. Hierdoor is er een tekort aan personeel onder meer in de toeristische sector. Daar kampen ook de lokale voorzieningen mee, benodigd voor de eigen bevolking en de opvang van de toeristenstroom in het vakantie seizoen. Inmiddels heeft dat seizoen een lengte van circa 8 maanden.

Buurland België

De gemeente Sluis grenst aan België. Geografisch gezien maakt het daar deel van uit. Echter heeft de geschiedenis gewild dat het Nederlands grondgebied is.

Aan beide zijde van de grens wordt dezelfde taal gesproken. Goede voorwaarden voor Europese integratie maar opvallend genoeg hapert het daar. De grens met België is onverminderd alomtegenwoordig aanwezig. Dit blijkt onder meer uit het gegeven dat:

- Grensoverschrijdende bestuurlijke samenwerking onvoldoende leeft;
- De fiscaal nadelige behandeling van grensarbeiders;
- Jongeren vervolgoopleiding over de grens slecht weten te vinden;
- De grens dwars door de arbeidsmarkt loopt.

Daardoor loopt de gemeente Sluis essentiële synergievoordelen mis die de ligging naast België zou kunnen opleveren. Voordelen waarmee de leefbaarheid zou kunnen worden versterkt.

Goede grensoverschrijdende voorbeelden

Er valt ook goed nieuws te melden. Dat samenwerking over de grens mogelijk is en tot goede resultaten kan leiden blijkt uit de volgende voorbeelden:

- De grensoverschrijdende samenwerking tussen de havens van Gent, Terneuzen en Vlissingen in de vorm van "Zeeland Seaports". Daarbij is een Nederlandse overheids-NV gaan fuseren met de haven van Gent
- De nauwe samenwerking tussen de ziekenhuizen aan beide kanten van de grens waardoor alle mogelijke gespecialiseerde zorg op vrij korte afstand beschikbaar is.

Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Als uitvloeisel van het coalitieakkoord van Sluis, de Bestuursopdracht Duurzaamheid en het Visiedocument 2021-2025 - Krachtig Verbonden wordt het Klimaatakkoord onderschreven en daardoor ook de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) ¹. We zien bij bedrijven en instellingen in onze gemeente ontwikkelingen waarbij Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) ² de SDG's als uitgangspunt gelden. De gemeente werkt daarbij ook al met deze partijen samen. De gemeente ontbreekt het echter aan een heldere (bestuurlijk gedragen) lijn als het gaat om het verder implementeren van SDG's als basis voor de beleidscyclus. Verdere stappen kunnen worden gezet om meer sturing te geven aan het werken op basis van SDG's. Hoe ver de gemeente Sluis daarin wil en kan gaan is de vraag. Wij doen hierbij een voorstel voor een eerste stap.

¹ Sustainable Development Goals

² Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De argumenten waarom de gemeente Sluis kiest voor SDG's als basis voor beleid

1. Nodig om als gemeente een geloofwaardige samenwerkingspartner te zijn.
2. Biedt de gemeente basis voor uitbouw zonder dat gelijk extra mensen en middelen nodig zijn.
3. Sluit aan bij het beleid van het Rijk en de Europese Unie.
Voor de Europese Unie (EU) zijn de SDG-doelen het uitgangspunt voor haar beleid. De EU roept de lidstaten op om lokaal een bijdrage te leveren aan het behalen van deze doelen. Dat betekent dat ook bij de beoordeling van subsidieaanvragen

gekeken wordt naar de mate waarin een project of ontwikkeling bijdraagt aan die SDG's. Ook nationaal heeft dit sinds 2015 vertaling gekregen.

4. Sluit aan bij beleid van (semi-)overheids- en zorginstellingen, ondernemers (MVO)² en belanghebbenden (steakholders).
5. Geeft invulling aan het coalitieakkoord Gemeente Sluis 2022-2026.

² Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Beslispunten

1. De gemeente Sluis activeert Euregio Scheldemond

De gemeente Sluis maakt deel uit van de "Euregio Scheldemond" een samenwerkingsverband tussen provincie Zeeland en twee Vlaamse gewesten. Het gemeentebestuur wordt verzocht om daar op de agenda zetten:

- Het onder de aandacht brengen van de Euregio zelf onder de regionale bevolking;
- Faciliteren grensarbeid. Werk aan een structurele oplossing voor de (fiscale) nadelen van grensarbeid;
- Als regionaal probleem de gifpil: "Groei van het toerisme met gelijktijdige afname van de autochtone bevolking" ;
- Intensivering van de samenwerking met het Belgische (hoger) onderwijs. Stop daarmee de "braindrain naar het noorden";
- Het ontwikkelen van programma's om jongeren kennis te laten maken met leren en werken over de grens.

2. De gemeente Sluis geeft de Wethouder van Onderwijs opdracht om een programma uit te werken dat middelbare scholieren kennis laat maken met voortgezet onderwijs in België. Dat kan zijn het volgen van stages, het volgen van lessen over de grens of gemeenschappelijke projecten met Belgische leerlingen.

3. De gemeente Sluis onderzoekt hoe de dorpskernen kunnen worden versterkt met behulp van het toerisme. Kunnen vanuit de dorpskernen diensten worden geleverd aan de toeristische sector. Kan daarmee de lokale economie worden versterkt en daarmee de leefbaarheid. Verleidt de toeristische sector om investeringen te doen ten behoeve van de lokale gemeenschap en de dorpskernen

4. De gemeente Sluis verzoekt de provincie Zeeland om de veerdienst Vlissingen – Breskens te continueren en gratis te maken voor werknemers en studenten in de gemeente Sluis. Ondervang daarmee het nadeel van de afgelegen ligging.

5. De gemeente Sluis versterkt het gemeentelijk apparaat met het oog op grote bouwprojecten. Vergroot de deskundigheid van het eigen ambtenarenapparaat en verminder de externe consultants. Dat komt de kwaliteit van de besluitvorming ten goede alsmede het vertrouwen in het bestuur (Vrij naar Minister van Staat H. Tjeenk Willink).

6. De gemeente Sluis doet een dringend verzoek bij Rijk en Provincie om meer betaalbare huisvesting in de streek te realiseren. De huisvesting is noodzakelijk voor de autochtone bevolking, de aanwas daarvan en het personeel voor de toeristensector. Onttrek daartoe desnoods woningen uit de toeristische sector.

7. De gemeente Sluis meldt zich aan bij de VNG ¹ als SDG-gemeente en laat een nader advies opstellen naar de mogelijkheden voor verdergaande implementatie van Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, SDG's, in het beleid en de beleidsuitvoering van de gemeente Sluis.

Gemeenten en hun inwoners dragen vaak al op veel manieren aan de doelen bij. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, SDG's, bieden een extra kapstok om dat zichtbaar te maken en vormen een stimulans tot extra inspanning voor inclusieve en duurzame ontwikkeling, op basis van lokale prioriteiten.

¹ De Vereniging van Nederlandse Gemeenten